

**COVID-19 IEROBEŽOŠANAS
STRATĒGISKĀS VADĪBAS GRUPAS SĒDES
Protokols Nr. 1**

2021. gada 10. februārī

Rīgā, Brīvības bulvārī 36, Ministru kabineta Zaļajā zālē (attālināti)

Sēdi vada: Ministru prezidents A.K. Kariņš

Sēdē piedalās:

1.	Kultūras ministrs	N. Puntulis
2.	Ekonomikas ministrs	J. Vitenbergs
3.	Iekšlietu ministrs	S. Ģirģens
4.	Tieslietu ministrs, Ministru prezidenta biedrs	J. Bordāns
5.	Veselības ministrs	D. Pavļuts
6.	Finanšu ministrs	J. Reirs
7.	Valsts kancelejas direktors	J. Čitskovskis
8.	Biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" prezidents	V. Gavrilovs
9.	Biedrības "Latvijas Darba devēju konfederācija" ģenerāldirektore	L. Meņģelsone
10.	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājs	E. Baldzēns
11.	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks	A. Muhlinkins
12.	Biedrības "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" padomes priekšsēdētājs	A. Rostovskis
13.	Biedrības "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" valdes priekšsēdētājs	J. Endziņš
14.	Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes pārstāve, Biedrības "Latvijas Platforma attīstības sadarbībai" direktore	I. Vaivare
15.	Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes vadītāja vietnieks, biedrības "Eiropas Kustība Latvijā" prezidents	A. Gobiņš
16.	Biedrības "Latvijas Pašvaldību savienība" priekšsēdis	G. Kaminskis
17.	Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents	I. Kalviņš
18.	Valsts prezidenta kancelejas vadītājs	A. Teikmanis
19.	Biedrības "Latvijas Jauno zinātnieku apvienība" priekšsēdis	K. Jaudzems
20.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Krīzes vadības nodaļas vadītājs, Krīzes vadības padomes sekretariāta vadītāja pienākumu izpildītājs	K. Druvaskalns
21.	Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vadītājs	J.Rancāns
22.	Saeimas Budžeta komisijas vadītājs	M.Bondars

Citi sēdes dalībnieki: K. Rumba, L. Skaraine, M. Cepurītis, R. Grāvītis, S. Sabajevs, S. Jantone, V. Rantiņš, Z. Uzuliņa, Z. Ozola, G. Bērziņš, G. Balčūns, I. Vanaga, J. Kalējs, G. Ozola, E. Valantis, E. Rītiņa, A. Arums, G. Miķelsons, I. Pavlovs, J. Binde, A. Vītols, J. Patmalnieks, V. Šķēle N. Bergs, I. Kiukucāne, A. Augustāns, I. Stepiņa, I. Eniņš, K. Zariņa, A.Šuvajevs

Protokolē:

Z. Legzdiņa-Joja, Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas departamenta konsultante

Sēdi sāk plkst. 14.00

Sēdes darba kārtība:

Nr. p. k.	Jautājums
1.	Informācija par Covid-19 pārvaldības stratēģiju un turpmāko Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupas darbu

1. jautājums

Informācija par Covid-19 pārvaldības stratēģiju un turpmāko Covid-19 ierobežošanas stratēģiskās vadības grupas darbu

Ziņo: A.K. Kariņš

Par jautājumu izsakās: E. Baldzēns, L. Mengēlsone, A. Rostovskis, I. Vaivare, V. Gavrilovs, I. Kalviņš, D. Pavļuts, J. Vitenbergs, J. Reirs, N. Puntulis, M. Bondars

A.K. Kariņš informē sēdes dalībniekus, ka līdz šim pamatā diskusijas ir notikušas valdībā, tomēr vēlas pārcelt diskusiju plašāk, ārpus valdības. Atsaucas uz kopīgi izstrādāto stratēģiju, kuras īstenošanā ir nepieciešama jauna pieeja, kas ir mērķis, sasaucot šo vadības grupu. Vērtē, ka krīze neskar visu valsti un visas nozares vienādi, daļu no sabiedrības skar smagāk kā citas grupas. Sabiedrība kopumā ir ļoti nogurusi, cieš visi. Iezīmē trīs stratēģijas virzienus – veselību, ekonomiku un sociālo drošību. Piedāvā nākamo sēdi organizēt 19.02.2021 un, sagatavojot tās norisi, aicina sniegt risinājumus, par kuriem varētu diskutēt. Aicina iesaistītās puses strādāt kopā, lai izstrādātu atbilstošākos risinājumus, ko pēc tam varētu virzīt izskatīšanai Ministru kabinetā.

E. Baldzēns izsaka priekšlikumus par plānojumu, uzsverot, ka vadības grupā būtu jāapspriež virzieni, neskatot redakcionālus labojumus.

L. Mengēlsone pateicas par lēmumu un izpratni, ka ir nepieciešama krīzes stratēģiskā un taktiskā vadība. Norāda, ka ir gatavība lielos plānus apņemties veidot un īstenot kopā, nepieciešams noteikt veidu, kā darboties, uzsverot, ka sēdei jābūt pirms MK sēdes.

A. Rostovskis uzsver, ka vadības grupai ir jābūt konceptuālo lēmumu pieņemšanas vietai, kas secīgi rezultētos Ministru kabineta lēmumos.

A.K. Kariņš pauž atbalstu vadības grupai kā vietai, kur vienojas par virzienu un atsevišķos jautājumos arī par konkrētām lietām, tomēr gala lēmumus pieņem Ministru kabinets. Secina, ka Ministru kabineta sēdes kļūst arvien garākas, ministri cenšas izdarīt, to, kas šobrīd būtu jādara vadības grupai, līdz ar to vēlams, ka vadības grupa dod impulsus izstrādātājiem, kas sagatavo lēmumus.

I. Vaivare vēlas akcentēt, kāpēc šāda visu pušu sarunāšanās ir svarīga, jānosaka caurviju principi, par kuriem jau runāts, jāsekmē visu pušu iesaiste un atbildība. Uzsver, ka svarīga līdzsvarotība, jo iepriekš fokuss uz ekonomiku un veselību, šobrīd aktuālāks ir sociālais aspekts. Svarīgi atcerēties, ka ir stratēģija, kurā ir ieguldīts darbs, kuru varētu definēt kā termometru. Norāda, ka nepieciešama risku vadība, kur sabalansē vajadzības un riskus. Vienlaikus pauž bažas par vadības grupu kā lobēšanas vietu, kas nebūtu vēlams. Kā arī uzver atgādinājumu, ka jāmēra, kā jūtas cilvēki.

A.K. Kariņš uzsver, ka valdība ir mainījusi pieeju, jo ir secināts, ka līdzšinējos veidos dažas cilvēku grupas izkrit cauri, valdība tos pat neidentificē, ko ir ļoti svarīgi risināt. Uzsver empātiju un nepieciešamā atbalsta sniegšanu. SPKC sniegtie dati liecina, ka mirstība ir augsta. Psiholoģiskā ietekme šādā stresa situācijā turpinās jau gandrīz gadu. Uzsver, ka jāpanāk

valdības lēmumu prognozējamība un mērķtiecība un sociālās drošības aspekts faktiski ir primārais virziens, kura nozīmība arvien palielinās.

E. Baldzēns izsaka vērojumu, ka palīdzības saņemšanā ir cilvēki, kuri to nesaņem, jāpalīdz visiem, tomēr būtiski palīdzēt tiem, kas maksājuši nodokļus. Kā piemēru min diskusijas par drošo tirdzniecību un citiem jautājumiem, kur sektora iesaiste notiek un ir būtiska.

V. Gavrilovs norāda, kā jautājums kādā veidā pieņemt lēmumus ir aktuāls, modelis ir jāpilnveido. Kā piemēru min Nacionālo Trīspusējo sadarbības padomi, kur tika panākta vienošanās starp sociālajiem partneriem, tomēr gala lēmumā Ministru kabinetā vēlāk bija korekcijas. Uzsver ceļa kartes nozīmību un principu, ka visiem jaunajiem lēmumiem ir jābūt saistošiem ar iepriekš pieņemtajiem lēmumiem, izaicinājums ir sasaistīt un iedzīvināt, jābalstās uz datiem un to analīzi. Pauž viedokli, ka noteiktie stratēģijas īstenošanas rādītāji nav ambiciozi. Kritizē valsts pārvaldes kapacitāti, norādot, ka tā nav atbilstoša, ka dokumenti top ilgi. Uzsver biedrības sagatavoto desmit jautājumu ietvaru, aicinot tos izvērtēt. Vienlaikus aicina neierobežot iespējas un atrast kopīgu valodu vadības grupā., uzlabot valsts pārvaldes struktūru, neierobežot privāto iniciatīvu.

I. Kalviņš rosina lemt par pastāvīgā monitoringa un info vākšanas grupas izveidošanu, kas analizētu zinātnisko literatūru un pasaules pieredzi un atbildētu uz jautājumiem, ar konkrētiem uzdevumiem.

A.K. Kariņš aicina iesniegt šādu piedāvājumu. Norāda, ka saslimstība pieaug, uz to jāreaģē. Apzinās, ka sabiedrība ir nogurusi, ir izaicinājums pārkārtot situāciju, lai atgrieztos pie normālas dzīves. Veikali ir pirmais solis, svarīgi sekmēt drošu tirdzniecību, panākt risinājumus, kad ļautu atvērt veikalus, vienlaikus neveicinot drūzmēšanos. Kopīgi jāpalīdz sabiedrībai dzīvot apstākļos, kur drošība ir jāiemācās. Pauž viedokli, ka ir divi lieli izaicinājumi – saslimstība iet uz augšu un pieaug spiediens mazināt prasības, slimnīcas netiek galā, kas ir liels risks, ko valsts nevar atļauties.

D. Pavļuts uzsver, ka valdība vienlaikus risina trīs problēmas: saslimstība nemazinās, faktiski ir decembra vidus līmenis, nedarbojas ierobežojumi, sabiedrība ir adaptējusies, iemācījies sistēmu apspēlēt, un ir vajadzīgs laiks, līdz vakcinācija iegūs reālu efektu, tie būs vairāki mēneši. Tendences liecina, ka Covid-19 būs ilgstoša problēma, kur vakcinācija var nedot rezultātu bez izmaiņām. Jāgatavojas, ka Covid-19 būs dzīves daļa ilgu laiku, to skaitā arī ar papildus sekām uz veselību. Diskusija par to, ko darīt ir rezultatīva - tirgotāju vēlme darboties ir panākusi kopīgu darbību, jāsaprot, ko vairs nevar atlikt, jāadaptējas dzīvei vīrusa realitātei. Frizēšanās brīvā dabā ir labs piemērs. No stratēģijas izriet Ministru kabineta uzdevums Valsts kancelejai gatavot nacionāla mēroga komunikācijas kampaņu. Uzskata, ka jāmaina epidemioloģiskā pieeja, jātestē, jāvērtē dati, jāizmanto tehniskie risinājumi. Jāpiemēro arī gudrāka ierobežojumu politika, izmēģinot un vērtējot rezultātus, ja funkcionē, jāpaplašina iespējas. Valdībai ir jāredz, ka situācija uzlabojas, pirms lemt par atbrīvojumiem, kas vienmēr ir sarežģītas izvēles.

J. Vitenbergs pateicas uzņēmējiem par darbu, kā rezultātā ekonomiskā situācija nav bijusi tik slikta kā tika prognozēts iepriekš. Norāda, ka katrs lēmums, ko pieņem valdība, ir balstīts uz kompromisiem, uz ko cer arī šajā grupā, novēl drosmi pateikt, ka pie lēmumiem tiek strādāts kopā.

A.K. Kariņš pauž vēlmi vadības grupas 19.02.2021. sēdē skatīt jautājumu par kā vislabāk sniegt palīdzību tiem, kuriem palīdzība netiek sniegta, meklējot veidus, kā identificēt, kam valdība nepalīdz un ko mainīt atbalsta struktūrā, lai sniegtu atbalstu. Uzsver analīzi kā pamatu lēmuma pieņemšanai un mērķi samazināt saslimstību, kas būs labums gan sabiedrībai, gan ekonomikai.

A. Rostovskis pauž bažas par vadības grupā pieņemto lēmumu korigēšanu citos formātos, norādot, ka vadības grupai jābūt vietai, kurā tiek pieņemti lieli lēmumi, uzsverot, ka tikai tad sadarbība strādās.

L. Mengelšone atgādina par stratēģijā noteiktajiem principiem, uzsverot, ka stratēģija kā virsgrāmata, panākot ierobežojumu samērojamību ar reālo dzīvi.

A.K. Kariņš aicina tikties 19.02.2021. plkst.10.00 un vēlreiz uzsver – valdība šobrīd ir vienīgais formāts, kur lēmumi tiek pieņemti, un līdz ar to ir vēlme, lai vadības grupa atslogo valdību.

N. Puntulis atsaucas uz citu valstu pieredzi, norāda uz likumpaklausības nozīmību. Vienlaikus uzsver, ka kopīga komunikācija ir prioritāra.

L. Mengēlsone vēlas precizēt par lēmumu pieņemšanas principiem vadības grupā.

A.K. Kariņš uzsver, ka konsensus kā princips, ja nesanāk panākt vienošanos, valdība pieņem lēmumu. Atgādina, ka valdība nestrādā sev, bet plašākas sabiedrības interesēs.

V. Gavrilovs uzsver kvalitatīvi sagatavotu jautājumu nozīmību, kas pieļauj vadības grupu organizēt ar neregulārāku grafiku.

A.K. Kariņš norāda, ka par sēžu regularitāti kopīgi būs iespējams saprast laika gaitā. Aicina katru no vadības grupā iesaistītajām pusēm – darba devējiem, darba ņēmējiem un NVO – izstrādāt redzējumu un prezentēt to pārējiem.

E. Baldzēns norāda, ka arodbiedrību rūpju objekts ir pirmsskolas pedagogi un sociālās aprūpes darbinieki, gan apstākļu ziņā, gan atbildības ziņā, tāpat nepieciešams atbalsts kultūras darbiniekiem. Mērķētu atbalstu būtu jāplāno arī vientuļiem senioriem, cilvēkiem ar invaliditāti un ģimenēm ar bērniem. Un kā nozīmīgu min arī risinājumu sporta nodarbībām, kuras stiprina veselību.

I. Vaivare vērtē, ka trīs grupu pieeja ir laba, vai strādās, varēs testēt darot. Akadēmiskā perspektīva varētu integrēties visos, lai ir pēc iespējas datus balstīti priekšlikumi.

J. Reirs norāda uz politisko situāciju, kādēļ nav iespējams garantēt, ka valdības ministri nemainīs vadības grupā pieņemtos lēmumus.

M. Bondars uzsver, ka par nākotni ir vērts runāt.

L. Mengēlsone aicina I. Vaivari apkopot viedokļus par premjera uzsvērtu sociālās drošības jautājumu.

Nolemts: Nākamo sēdi organizēt 19.02.2021. plkst.10.00-11.30. Priekšlikumi un materiāli sūtāmi uz elektroniskā pasta adresi ntsp@mk.gov.lv.

Sēdi slēdz: plkst. 15:34

Sēdes videoieraksts pieejams Ministru kabineta *Youtube* kontā:

<https://www.youtube.com/watch?v=bSbXmUJlzN4&feature=youtu.be>.

Sēdi vadīja:

Ministru prezidents

(paraksts*)

A.K. Kariņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu